

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 28. aprila 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 49.

Impozantna obrtniška manifestacija.

V nedeljo se je vršila slovesna otvoritev vajeiške razstave v Ljubljani. Slavnost se je razvila v impozantno manifestacijo, pri kateri je sodelovalo nad 6000 vajencev iz ljubljanske in mariborske oblasti in iz Zagreba. Manifestacija je napravila ne samo na naraščaj, ampak tudi na prisotne mojstre globok utis, ki bo ostal vsem v trajnem spominu.

Na kolodvoru je pričakovalo že ob pol 10. uri okoli 4000 vajencev iz Ljubljane in okolice, iz Notranjske in Gorenjske, posebni vlak iz Maribora in vlak iz Zagreba, ki sta prišla nabito polna z nad enournu zamudo. Na postaji so pričakovali goste v imenu glavnega odbora predsednik Engelbert Franchetti in člani gg. dr. Ivan Pless, Ivan Rebek in Bernik, član gerentstva mestne občine g. Likozar, znani organizator štajerskega obrtništva g. Jakob Zadravec i. dr. Po sprejemu došlih gostov se je razvila impozantna povorka, v kateri je bilo nad 6000 vajencev, iz kolodvora, po Resljevi cesti, Mestnem trgu, Sv. Jakoba trgu, čez most, Rimsko cesto, pred vladno palačo, da se pokloni g. velikemu županu. Potem, ko se je deputacija obrtnikov in vajencev zahvalila velikemu županu g. dr. Vilku Baltiču za sprejeto pokroviteljstvo nad razstavo in ga je prosila za še nadaljnjo naklonjenost, je krenila povorka čez Aleksandrovo in Dunajsko cesto na razstavišče, kjer so že pričakovali zastopniki oblastev, korporacij in organizacij, tiska in mnogo drugih odličnih gostov, med katerimi so bili: načelnik ministrstva trgovine in industrije, g. dr. Rudolf Marn, gerenta mestne občine ljubljanske gg. dr. Dinke Pue in Anton Likozar, predsednik Trgovske in obrtniške zbornice gosp. Ivan Knez, prov. predsednik g. Jean Schrey, svetnika gg. Jakob Zadravec in Fr. Ks. Stare in tajniki gg. dr. Viktor Murnik, Ivan Mohorič, dr. Ivan Pless, dr. Josip Pretnar in konzulent g. Fran Žagar, za Zvezo industrijcev g. Ivan Hribar. — Nadalje so bili prisotni načelnik za kmetijstvo svetnik g. Ivan Sanein, načelnik prosvetnega oddelka dr. Pavel Pestotnik, za delegacijo ministrstva financ višji finančni svetnik M. Spindler, za gremij trgov-

cev Ljubljana podnačelnik g. J. J. Kavčič; od inozemskih zastopnikov so bili pri otvoritvi prisotni avstrijski generalni konzul g. dr. Strautz, belgijski konzul g. Milan Dular in portugalski konzul g. Štrucelj. Kot domačin je bil pri otvoritvi predsednik ljubljanskega velesejma g. Fr. Bonač.

Koj po prihodu velikega župana g. dr. Vilka Baltiča je predsednik glavnega odbora g. Franchetti pozdravil vse navzoče goste, ter v krasno zasnovanem govoru opisal historijat prireditve in pomen take prireditve, s katero je pokazalo slovensko obrtništvo, da je naša mladina, naš obrtni naraščaj, ki tvori jedro za krepkejši in zdravejši razvoj onega stanu, katerega se po njega številnosti in gospodarski važnosti namenjene eminentne naloge v naši državi. Na napredek našega obrtništva je obrnjena pozornost celokupnega obrtništva, od njega odvisi usoda nove obrtniške generacije, zato mora biti dolžnost države, pa tudi dolžnost nas vseh, da posvetimo vzgoji mladine največjo pažnjo in pozornost, da ji nudimo kolikor mogoče dovršeno strokovno izobrazbo. V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. Franchetti poudarjal, da je v prvi vrsti poklicana država, da posveti vso svojo pozornost obrtnonadaljevalnim in strokovnim šolam, da jih finančno podpre; da bi bilo najbolje, da se obrtnonadaljevalne in strokovne šole podpravi. V svojem govoru je g. Franchetti omenil, da gre velika zahvala za to, da se je sploh omogočila prireditev, predvsem onim faktorjem, ki so to prireditev materialno podprli, in to je zlasti ministrstvo trgovine in industrije, Trgovska in obrtniška zbornica in Obrtna banka. Zahvala gre pa tudi vodstvu obrtnonadaljevalnih šol, vsem načelstvom obrtnih združenj, pa tudi posameznim obrtnikom, ki so žrtvovali toliko truda, da je prireditev tako sijajno uspela. Ob koncu svojega govora je g. Franchetti predlagal, da se pošlje Nj. Vel. kralju udanostni pozdrav, kar so navzoči sprejeli z burnimi klici »živio« na kralja, kraljico in naslednika Petra.

G. Fran Bonač je nato, kot domačin pozdravil navzoče ter podčrtal iz-

redni pomen, ki ga ima prireditev take razstave. Z industrijo in trgovino, je poudarjal g. Bonač, se nahaja tudi obrt v veliki stagnaciji in akutni denarni krizi. Izdatne pomoči nimamo pričakovati nikjer, če si ne pomremo sami z najintenzivnejšim delom in organizacijo. Baš to je napotilo voditelje našega obrtništva, da so priredili in organizirali veliko razstavo vajeiški del, da vzpodbude obrtniško mladino k vztrajnemu in kvalitetnemu delu. Veliki vajeiški razstavi naj sledi razstava mojstrskih del. Ob koncu je g. Bonač zaklical: »Živelo naše vrlo jugoslovensko obrtništvo!«

Po njegovem govoru je predsednik prosil g. velikega župana, da uradno odpre razstavo. Veliki župan g. dr. Vilko Baltič je na to v markantnem govoru narodnogospodarskega značaja orisal pomen razstave, njeno važnost za napredek našega obrtništva. Tudi naš obrtni naraščaj je danes lepo dokazal, je govoril g. veliki župan, kako umeva svojo nalogo in da stremi k velikim ciljem. Z laskavimi besedami je omenjal zasluge, ki jih ima za procvit obrtništva Zveza obrtnih združenj, zlasti nje velezaslužni načelnik g. E. Franchetti.

Po končanem govoru se je g. veliki župan podal na čelu drugih zastopnikov v paviljon, da si ogleda razstavljen predmete. Ko si je g. veliki župan ogledal vso razstavo, je bil dovoljen ogled tudi drugim gostom in vajencem.

O razstavi sami, ki nam nudi tako sliko, kakor je ne bi pričakovali nikdar, bomo podrobneje pisali v prihodnji številki.

Celo popoldne je vladalo v razstavnih prostorih velikansko vrvenje. Oba paviljona sta bila vse popoldne nabito polna in človek, ki si je hotel ogledati razstavo natančneje, se je le z muko mogel priboriti do razstavnih predmetov. Obenem se je pa vršila v Narodnem domu velika obrtniška veselica z vojaško godbo, petjem, plesom in prosto zabavo, ki je trajala ob najboljšem razpoloženju do pozne noči.

Razstava vajeiških del bo odprta do 4. maja 1925.

Fr. Stupica, načelnik ljubljanskega gremija trgovcev:

Iz zagrebškega kongresa.

Nedeljski zagrebški trgovski kongres, kateremu sem imel čast prisostvovati, pomeni nedvomno velik korak naprej k ozdravljenju naših narodnogospodarskih, posebno pa trgovskih razmer in je odlično važen tudi v političnem oziru.

Že dejstvo, da se ga je udeležilo nad 50 trgovskih organizacij s skoro 200 delegati, je dokaz za važnost in nujnost naših stanovskih vprašanj, ki so eminentnega pomena za vso državo in njen gospodarski razvoj. Prišli so zastopniki iz najoddaljenejših krajev, iz Bosne, Dalmacije, Srbije in najjužnejših krajev Makedonije tako, da je kongres res predstavljal ujedinjeno naše trgovstvo.

Edina temna točka kongresa je bilo dejstvo, da je bila udeležba iz Slovenije minimalna, dasiravno bi imeli slovenski trgovci pač največ interesa, zanimati se za svoje vitalne stanovske zadeve.

Kongres je pozdravil ob prisotnosti naših najodličnejših gospodarskih in političnih osebnosti, med njimi g. ministra za trgovino Šurmina in drugih, predsednik Zveze hrvatskih trgovcev Grünwald. Na kongresu je bil med drugim tudi sprejet zelo važen predlog glede ustanovitve Saveza trgovaških združenj. Doslej so posamezne lokalne trgovske organizacije obstojale brez vsakega medsebojnega kontakta ter si onemogočale ali otežavale delo za doseg svojih ciljev. Z ustanovitvijo Saveza je podana možnost, da bodo prišli skupni interesi vseh organizacij do veljave, ker lokalne organizacije dosedaj niso imele pooblastila nastopati v imenu vsega trgovstva, ampak le svojega okoliša. Savez bo upravičen uveljavljati težnje vse trgovine pri pristojnih oblastih, kjer vlada v tem oziru še popolna zmeda in se rešujejo zadeve samo s teoretskega stališča, ne pa, da bi se vprašalo za mnenje tudi ljudi od prakse, strokovnjake. Savez se je organiziral in podelil v štiri sekcije s posebnimi nalogami.

Tako se je tedaj ustvarila organizacija, ki se bo borila za skupne naše gospodarske cilje, kar je eminent-

LISTEK.

Letalsko pravo.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Po predavanju v društvu »Pravnikuc«.)

III. STVARNI PROPISI ZA VARNOST PROMETA PO ZRAKU.

A. Letala.

Tako mednarodna pogodba kakor posamezni zakoni zahtevajo, da imej vsako letalo, ki naj se registruje, uradno potrdilo o svoji pripravnosti za let. Minimalnim pogojem vstrezati in preizkušena morata biti material konstrukcije in konstrukcija sama; vsaj vsak tip letala mora biti praktično preizkušen. Podrobne pogoje določa že omenjena mednarodna komisija za letala v mednarodnem prometu, za se seveda tudi vsaka država. Zakoni tudi določajo, v katerih primerih prestane ali se odreče že potrjena pripravnost za let. Nadalje mora imeti vsako letalo potrebne priprave in instrumente za varnost, slednjič letalske listine. Za ta del predpisuje mednarodna pogodba potrdila: 1. o registraciji, 2. o pripravnosti za let, 3. o sposobnosti čla-

nov posadke za let in 4. njihovem pristupu k letu, 5. posebno dovolilo za radiotelegrafske priprave, dalje 6. potni zapisnik, 7. če letalo služi javnemu prometu za potnike ali blago: a) knjižico o letu, v nji morajo biti navedene kolavdacije, revizije — ki jih mnogo držav izrečno predpisuje v določenih rokih, nekatere celo pred vsakim letom — izmene sestavnih delov, popravila, zlasti pa tudi navodila za posadko o ravnanju z letalom; b) knjižico o motorju, vsebina slična kakor v a); c) knjižico o prejetih in danih signalih; d) seznam potnikov; e) manifeste in tovarne liste. Točno je predpisano, kako naj se vodijo te knjige, nič se ne sme v njih brisati ali iz njih iztrgati, hraniti se morajo določen čas.

Vsako letalo mora v prometu imeti točno določene znake, iz katerih se naj spozna njegova pripadnost in istovetnost, v mednarodnem letu mora vsako letalo biti vidno označeno z znakom pripadnosti in registracije ter z imenom in domovalskim lastnikom. Način tega mednarodnega označevanja, ki je zlasti važna za signale, dane poedinim letalom, je točno urejen. Znak sestoji iz 5 črk. Ena črka pomeni državo, ostale 4, med njimi en vokal, so znak registracije, vse skupaj

je poziv letala v signalovanju. Točno je tudi urejeno, kje morajo nositi te znake letala poedinih vrst, kakšna smejo in kakšna morajo biti označila po dimenziji in barvi itd.

Ponoči mora v mednarodnem prometu vsako letalo imeti po barvi in vidnosti točno določene luči, slično kakor ladje. Za vsako vrsto letal veljajo posebni propisi, za let deloma drugačni nego za mirovanje; za mirovanje tudi podnevi, zlasti za letala, ki so na vodi, bodisi da ne manevrirajo, ker počivajo, bodisi da so nesposobna za manevriranje.

V ti zvezi naj še omenim, da daje mednarodna pogodba jako podrobne določbe za vse vrste signalov: elektriških, optičkih in akustičkih, z letal in s tal. Pred vsem važni so signali v sili — za pomoč, signali, da je letalo blizu za- branjenemu predelu, signali, da naj pristane.

Za varnost prometa so nadalje prevažni mednarodni propisi o umikanju. Mednarodna pogodba daje ta-le pojem nevarnosti zadetja: vse nevarnosti za nezgodo vsled prevelikega zblizanja dveh letal; taka nevarnost preti, če bližajoče se letalo ne izpremeni niti smeri niti sklonu. — Ogiba se na desno; če se letali križa-

ta, se mora ogniti ono, ki ima drugo letalo na desno; prehiteva se navzgor. Pri vzletu in pri pristajanju mora čakati letalo, ki je na tleh. Sploh pa velja načelo: 1. da je treba pravila o umikanju sicer izpolnjevati, da pa more neposredna nevarnost zahtevati tudi ravnanje mimo pravil in 2. da se sploh na nobeno pravilo mednarodne pogodbe ni moči pozivati, da bi se razbremenilo letalo, lastnik, vođa ali posadka od posledice kakršnekoli nevarnosti pri rabi luči, signalov, v stražni službi ali v uvaževanju pravil letalstva v navadnih ali posebnih prilikah vsakega primera. — Važna določba, skoro edina v pravilniku, ki ima tudi civilnopravno vsebino.

Za balast se sme sicer rabiti karkoli, ali metati se smeta samo voda ali fin pesek z letala.

B. Letišča (pristani), vožbališča.

To so prostori — na kopnem ali na vodi, tudi na strehah — ki so za to namenjeni in za to opremljeni, da služijo zračnemu prometu s prilikami za let in pristajanje, za popravila, za oskrbo s sredstvi za promet (plin, bencin, olje itd.). Letišče, ki je za pristojbino pristopu domačim letalom, mora biti z istimi po-

nega pomena. Tako polagoma prodira zavest skupnih interesov med najvažnejše faktorje našega gospodarstva, od česar si je obetati najlepših uspehov.

Savez bodi inicijator poedinih zahtev trgovskega stanu kakor tudi njegov zaščitnik, ki naj veže vse naše trgovske organizacije.

Padajoče cene na svetovnem trgu.

Lansko jesen so šle cene žita navzgor in z njimi vred tudi druge cene. To gibanje je doseglo višek v letošnjem februarju. Koncem februarja se je rastoča tendenca ustavila in so nato vse vrste blaga šle v cenah znatno nazaj. Znan je padec cen žita. Tudi sladkor je moral s 3 centov stopiti dol na 2½. Nekatere bolj važne vrste bomo tukaj napisali:

Pšenica v Chicago.

Cena 19. febr. 1925 majska 185.50; 16. aprila 1925 144.12; znižanje 22%; povprek 16%.

Cena 19. februarja 1925 julijska 155.62; 16. aprila 1925 137.87; znižanje 12%; povprek 16%.

Cena 19. februarja 1925 septemberska 143.—; 16. aprila 1925 131.87; znižanje 13%; povprek 16%.

Pšenica v New Yorku.

Cena 19. februarja 1925 1. vrsta 215.25; 16. aprila 1925 166.87; znižanje 22½%; povprek 21%.

Cena 19. februarja 1925 2. vrsta 199.62; 16. aprila 1925 159.75; znižanje 20%; povprek 21%.

Rž v New Yorku.

Cena 19. februarja 1925 št. 2 168.25; 16. aprila 1925 115.—; znižanje 31%.

Koruzna v New Yorku.

Cena 19. februarja 1925 mešana 136.50; 16. aprila 1925 116.75; znižanje 15%.

Kava v New Yorku.

Cena 19. februarja 1925 Rio 7 22.—; 16. aprila 1925 20.50; znižanje 6½%; povprek 7½%.

Cena 19. februarja 1925 Santos 4 26.87; 16. aprila 1925 24.50; znižanje 8½%; povprek 7½%.

Kava v Havre je šla nazaj za povprečno 3 odstotke.

Volna v Havre je šla nazaj za povprečno 11 odstotkov.

Bombaž v New Yorku ni cene skoraj nič spremenil.

Kovine v Londonu.

Cena 19. februarja 1925 baker 64½%; 16. aprila 1925 59.70; znižanje 7¼%.

Cena 19. februarja 1925 cin 262½; 16. aprila 1925 233¼; znižanje 11%.

Cena 19. februarja 1925 svinca 38.—; 16. aprila 1925 31¼; znižanje 16%.

Cena 19. februarja 1925 cink 36¼; 16. aprila 1925 34¼; znižanje 6¼%.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega sveta. — Piše Just Piščanec.

(Nadaljevanje.)

Zoper rešenje sem predložil priziv na fin. ministra, poudarjajoč poleg gornjih argumentov še sledeče:

a) Ne odgovarja resnici trditev v rešenju carinarnice, da so se pri pregledu našli kemijski proizvodi, ker bil je faktično kalijev bromat, kateri je v komentarju k tarifi izrečno uvrščen v t. p. 206., a služi kot pomožni material pri barvanju. Iz priloženih, izvirnega potrdila in potrdila o analizi, se je to moglo jasno razvideti. Carinarnica je potemtakem očito postopala proti določbam tarife in njenega komentarja.

b) Carinarnica je postopala proti čl. 66. car. zak., ker ni hotela na mojo prošnjo robe znova pregledati, četudi se roba ni nahajala v privatnem skladišču uvoznika, marveč v rokah državne železnice, katera se pač nikakor ne more posmatrati za privatno osebo.

c) Tudi ne odgovarja dejstvom trditev v rešenju, da je predmetna roba stopila že v prost promet. Ako je po čl. 6. t. 2., zak. o spl. car. tarifi zadosten dokaz, da je blago domačega izvora, ako se je to blago nahajalo v rokah železnice (tudi inozemske) ter ako se po carinsko-poštnem pravilniku Cbr. 26201 od 3. sept. 1920 poštni paketi smatrajo, da niso stopili v prost promet dokler se nahajajo v rokah pošte, bi bilo očito protislovje, ako bi se s tovornimi pošiljkami na železnihah ne postopalo istotako, dokler se nahajajo pod varstvom in nadzorstvom železnice in dokler se končno ne izroči uvoztelju v smislu čl. 66. c. z. Ta član smatra take pošiljke apodiktčno kot se nahajajoče pod uradnim nadzorstvom že iz tega, ker dovoljuje carinarnicam pravico, da take pošiljke ponovno pregledajo in celo stranke kaznuje, ako se s pregledom najde, da se je zakon kršil. Nedosledno bi torej bilo, ako bi se nasprotno ne dovolil ponovni pregled.

c) Ker ni carinarnica ugodila moji prošnji za ponovni pregled na temelju čl. 66. c. z., sem naprosil predstojništvo postaje državne železniške postaje v K., da sname, predno robo izroči uvoztelju, uradno v smislu čl. 55. c. z. vzorec ter ga uradno obeleži. Ta vzorec sem izročil zajedno z mojim ugovorom. Ni torej istinita trditev carinarnice v njenem rešenju, da bi mojemu ugovoru ne bili priloženi uradno obeleženi vzorci blaga. Carinarnično rešenje temelji na krivih premisah ter ne pripoznava faktov, marveč jih potvarja. V nobenem primeru ne more tako rešenje veljati kot končna odločba, ker je v protislovju z jasnimi določili zakona in predpisov ter nalaga stranki očito škodo. — Finančni minister je gornjo pritožbo z odlokom Cbr. 43757 od 5. jul. 1922 odklonil kot neumestno.

Pritožil sem se na Drž. Svet, kateri je z odločbo št. 7784/24 od 11. junija 1924 razsodil: »proučivši kako tužbu, rešenje i ostala akta, tako i odgovor Ministra na tužbu, poslat pismom od 23. apr. 1924. god. Cbr. 20765:

da tužilac nije podneo nadležnoj vlasti propisno obeležene ugledu u smislu čl. 55. car. zak., a roba je po svršenoj ekspediciji izišla iz carinskog nadzora ter se naknadno ne može utvrditi kvalifikacija robe. Dosledno tome, tužilac se ima odbiti od traženja. stoga, a na osnovu čl. 34. car. zak. o Držav. Savetu i Uprav. Sudovine Državni Svet presudjuje: da se odbaci ova tužba Justa Piščanca, car. posrednika iz Ljubljane, o čemu se izveštava tužilac i Ministar Finansija.« — (Dalje sledi.)

Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Delavsko - obrtno šole ženskega društva v Srbiji. — Te šole ženskega društva treba pospeševati od strani države s tem, da bi se jim dale dovoljne subvencije in da bi učiteljice dobile vse pravice učiteljice osnovnih šol, to je pravico na pokojnino itd. Šole imajo namen, da usposobijo delavke, obrtniške mojstrice in učiteljice, ki svoj posel razumejo od prvih osnov, zaradi tega je najboljša, da te šole ostanejo, kakršne so. Ne bilo bi treba jih do cela poddržaviti, ker bi v tem primeru veliko več stale in bi se jih ne moglo tako intenzivno nadzorovati, kakor jih nadzoruje odbor ženskega društva, kakor je važno v normalnem in strokovnem oziru. Te šole bi mogle uvesti vse vrste ženskega dela, bodisi obrtniškega, bodisi hišno-industrijskega.

Gostilničarske in kuharske šole. — Tako za potrebe našega prebivalstva, kakor v interesu takozvane tujske industrije — odhoda in bivanja tujcev pri nas zaradi zdravljenja ali zabave, je neobhodno potrebno, da se ustanove gostilničarske šole v Beogradu, Sarajevu, Ljubljani, Skoplju, Cetinju, Splitu, poleg že obstoječe šole v Zagrebu, da si vzgojimo moderne gostilničarje in personal za hotele. Šole naj bi bile večerno-nedeljske ali poldnevne — dopoldne od 7. do 11.

Poleg teh šol treba otvoriti šolo za kuhanje finih in mednarodnih jedi, kar je neobhodno potrebno za moderne hotele, ki so navezani na tujski promet. V šolo naj bi se sprejemali tudi kuharji za konzervne tovarne. Mi imamo izvrstno zelenjavo, meso, ribe, živino, izvrstno sadje in sploh vse, kar se potrebuje za izdelovanje prvovrstnih konzerv. Ako bi jih izdelovali prvovrstni kuharji, bi nam bila odprta za konzerve vsa svetovna tržišča. S temi konzervami bi mogli mi naše sirovine v najprimernejši obliki jako drago prodajati.

Šolanje mojstrov in industrijev. —

To šolanje se vrši v mojstrskih tečajih na industrijskih in obrtnih muzejih ali v zavodih za pospeševanje obrti in industrije. Tečaji imajo namen, da dajo mojstrom, ki niso obiskovali obrtne šole, najpotrebnejšo teoretično in praktično izobrazbo, kakor v risanju, računanju, krojenju itd., kalkuciji, knjigovodstvu, brez česar moderni obrtnik ne more shajati. Ti tečaji so se pokazali kot najefektnije sredstvo za pospeševanje obrti.

(Dalje prih.)

Trgovina.

Sovjetska trgovinska politika. Agencija Rosta objavlja: Vladna politika stremi z ozirom na zunanjo trgovino predvsem po zvišanju uvoza. Tako je v mesecu marecu uvoz nadkrilil izvoz za 22 milijonov rubljev. Uvažajo se sedaj v Rusijo v veliki množini raznovrstni stroji, posebno pa poljedelski in predilniški stroji. Napram mesecu februarju je poskočil uvoz v marecu za 9 milijonov.

Za sklenitev trgovinske pogodbe med Italijo in Madžarsko. Tekom tega tedna se bodo otvorila pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Italijo in Madžarsko. Madžarsko vlado bo zastopal baron Friderik Wimmersperger, državni tajnik v ministertvu za trgovino.

Nemške indekse številke. — Indeks za veletrgovino je izkazoval dne 15. aprila t. l. 131.4 točk (prejšnji teden 131.2). Za živila je izkazoval indeks 127.9 (127.7), za industrijske izdelke pa 138 (137.9) točk. — Indeks za preživljanje je bil dne 17. aprila t. l. z 123.5 točkami za 0.2% višji nego prejšnji teden.

Trgovsko glavno zastopstvo za južnoafriško Unijo v Evropi se je iz Rotterdam premestilo v Milan, via Lovanio 4. Zastopstvo vodi Mr. Charles Pinaar.

Angleški indeks za veletrgovino je izkazoval koncem marca t. l. 182.5 (februarja 186) točk. Na zlato valuto preračunjeni indeks je znašal v marecu 179.3 (proti 181.8 v februarju), znižal se je torej za 1.4%. — Sredi aprila t. l. je obsegal indeks samo še 152.32 točk.

Za nabavo 30 do 40.000 prašičjih mehurjev za zavijanje tobaka se zanima neka inozemska tvrdka. Interesentje, ki bi mogli in hoteli navedene mehurje bodisi deloma ali pa vsa količino dobaviti, naj naznani njih naslov trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Konkurzni oklic. Razglasitev konkursa o imovini Vinka Hmelaka, trgovca v Mariboru, trg. z mešanim blagom. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču v sobi št. 83 27. aprila 1925 ob desetih. Oglasitveni rok terjatev upnikov do dne 5. junija 1925.

Trgovski potniki v Švici so pismorani nositi seboj posebno dovoljenje (Handelspass). Sedaj znaša pristojbina za »Handelspass« 100 K za 30 dni, odnosno 50 K za naknadno podaljšanje v iznosu 15 dni ali manj. Trgovska in obrtniška zbornica v Malmö je zahtevala od vlade energične korake v svrhu kontrole inozemskih trgovskih potnikov in v svrhu kontrole izdajanja predmetnih pasov.

godi pristopno tudi letalom iz držav pogodnic, tarifi za pristajanje in bivanje na teh letiščih morajo biti ustanovljeni in za domača in tuja letala enaki — torej samo relativna tarifna svoboda. Vsako letalo iz države pogodnice ima pri pristajanju, zlasti v sili, isto pravico do pomoči kakor domača. Reševanje letal, izgubljenih v morju, se ravna po načelih pomorskega prava, če ni drugačnega dogovora.

Zakoni posameznih držav imajo podrobne predpise o letiščih. Splošna je delitev v javna, namenjena občemu prometu, in zasebna, kriteriji pa so različni, na Francoskem n. pr. more imeti javno letišče samo javnopravna korporacija, vsa druga so zasebna, tudi če so namenjena prometu s potniki in blagom; Belgija: javna, kjer naj imajo priliko pristajati vsa letala, posebna: za promet z osebami in blagom ali za letalsko šolo ali za šport, zasebna: za osebno porabo.

Vse države predpisujejo posebno odobritev (koncesijo) vsaj za napravo javnih letišč, večina tudi za napravo zasebnih. Japonska zahteva posebno dovoljenje celo za opustitev letišča. Koncesija za letišče se v mnogih državah da načelno le domačemu državljanu, samo izjemno in

na osnovi posebnega meddržavnega dogovora tudi tujcu (n. pr. Švica). Danska: koncesionarjem prometnih prog in letišč se more naložiti, da ob progah prirede javna letišča za silo.

Nekatere države določajo, da treba tudi za svetilne in signalne naprave okoli letišč posebne koncesije.

Posebno urejeno je vprašanje vezbalish, Nemčija pa pozna tudi še pojem letiškega pasu: okoli letišča je določen pas, v čegar ozračju, ne na zemeljski površini, veljajo v obče isti propisi, kakor nad letiščem.

Za ureditev letišč daje mednarodna pogodba natančne propise, ravno tako za vzlet v zrak in za pristajanje na njih. Letišča morajo imeti dva podnevi in ponoči jasno označena predela za dviganje in pristajanje, v sredi med njima nevtralni pas. Odhajati in pristajati treba proti vetru. Predeli morajo biti vedno označeni z ozirom na smer vetra. Nad mednarodnim letiščem in 2 km okoli njega je prepovedana zračna akrobatika. Izrečno zapoveduje mednarodna pogodba, da se morajo letalci v mednarodnem prometu ravnati po pravilnikih, ki so izdani za posamezna letišča, tako sicer, da

kršitve takih pravilnikov ne morejo opravičevati s pozivanjem na določbe meddržavne pogodbe. To velja tudi za določbe glede letanja v bližju drugih, zlasti obljudenih krajev. Pogoj je seveda, da je tak pravilnik redno objavljen.

Posamezne države so v svojih zakonih dale še posebna določila za letanje nad svojim ozemljem tako z ozirom na letišča kakor z ozirom na obljudene kraje; nad poslednjimi, vsaj nad strnjnimi selišči morajo letala, posebno motorska, letati ali v naravnost določeni minimalni višini, ali pa — pač boljše — tako visoko, da morejo, če se motor ustavi, v drsnem letu pristati na letišču ali izven kraja.

C. Druga stvarna sredstva za varnost leta.

Mednarodna pogodba nalaga državam pogodnicam dolžnost, da sodelujejo pri napravi mednarodnih letalskih zemljevidov, in sicer generalnega 1 : 1.000.000 in normalnega 1 : 200.000. Ureditev teh zemljevidov je predpisana: cela zemlja se deli po določenih, v meridijani in vzporedniki omejenih četverkotih, objekti, ki naj bodo na zemljevidu razvid-

ni, so natančno določeni (zabranjeni predeli, zračna pota, podatki o zemeljskem magnetizmu, na normalni karti tudi selišča, železnice, glavno vodovje, gozdovi, letišča, hangarji, aeronavtska znamenja na tleh, carinske vhodne postaje itd.).

Podrobno so urejeni tudi orijentacijski znaki na tleh za označevanje mednarodnih zračnih prog.

Posebno točno je slednjič po mednarodni pogodbi urejeno zbiranje in objavljane meteoroloških poročil v najširšem smislu besede: Zračni tlak, veter po smeri in sili, padavine, prozornost zraka (vidnost). Določeno je, kdo naj daje poročila o vsem tem in komu, na katero razdaljo, v katerih razdobjih, o kateri uri, na kak način (načelno radiotelegrafski ali telefonski). Za ta poročila kakor tudi za njih objavljane so sestavljeni posebni sila natančni, zato tudi dokaj komplicirani kodi. Iz poročil se sestavljajo vremenske napovedi in sicer: 1. za prihodnje 3 do 4 ure, 2. za 20 do 30 ur, 3. za dva do 3 dni, 4. za določene zračne proge ali predele (2 krat na dan).

(Dalje sledi.)

Industrija.

Osnovanje velike tovarne jute na Balkanu s sodelovanjem češkoslovaškega kapitala. V Rumunskih tekstilnih krogih se v zadnjem času zelo resno dela na tem, da se na Balkanu osnuje velika tovarna jute, ker je na Balkanu uprav konsum izdelkov iz jute, osobito blaga za ambalažo zelo velik. Kot mesto produkcije se jemlje v obzir Mladenovac, ker je tja uvoz sirov in kalkute vodnim potom lahko mogoč. Projektirana je predilnica in tkalnica s kapitalom 600.000 lejev, pri tem bi pa moral sodelovati poleg domačega tudi češkoslovaški in švicaški kapital.

Proizvajanje špirta v naši državi. — Od dne 1. septembra 1923 do 31. avgusta 1924 se je produciralo v naši državi 6.895.306 hl špirta in sicer so ga producirale tovarne na področju finančne direkcije v Ljubljani 131.177 hl, v Zagrebu 2.565.762 hl, v Varaždinu 134.311 hl, Sl. Požegi 196.785 hl, v Osijeku 538.962 hl, v Sarajevu 4508 hl, v Tuzli 736.373 hl, v Pančevu 142.406 hl, v Somborju 766.881 hl, v Vel. Bečkeretu 657.358 hl, v Vukovaru 182.156 hl, v Subotici 142.576 hl, v Novem Sadu 251.307 hl in v Beogradu 434.744 hl. Od navedenih količin se je prodalo konzumentom v državi 3.908.899 hl, za tehnične svrhe 2.195.463 hl, izvozilo se je 550.590 hl, uvozilo pa 34.350 hl. Država je imela od produkcije špirta 78.865.001 Din dohodkov.

Inozemski tehnični strokovnjaki v Rusiji. Sovjetska vlada je sklenila, da dovoli upotovanje inozemskih tehnikov v namenu, da bi ti pomagali k čimprejšnji obnovi ruske industrije. Prednost pri potnih dovoljenjih bodo imeli specialisti v tekstilni, elektrotehnični in kemični industriji. Za kritje prvih najnujnejših potreb se zahteva nekaj stotin kvalificiranih inženjerov in mehanikov.

Poljski premog. Varšavska vlada je sklenila znižati do skrajne meje transportno tarifo za domači premog, namenjen za izvoz.

Denarstvo.

Znižanje avstrijske obrestne mere. Generalni svet avstrijske narodne banke je znižal obrestno mero 25. t. m. od 13 na 11%. Avstrijski gospodarski krogi to znižanje v splošnem odobravajo in pozdravljajo. Avstrija ima kljub temu znižanju poleg Madžarske še vedno največjo eskontno postavko med evropskimi državami.

Otok bankovcev naše Narodne banke. — Narodna banka je imela po stanju dne 15. aprila t. l. za 5582 milijonov dinarjev bankovcev v obtoku. Otok se je izza dne 8. aprila t. l. znižal za 52,5 milijonov dinarjev.

Neizkoriščeni krediti. Ministrstvo financ je zahtevalo nujno poročilo od ministrstva poljoprivrede zakaj se ni poslužilo odobrenega kredita v iznosu 9 milijonov dinarjev pri Narodni banki za dajanje pomoči oškodovancem, ker bo rok kmalu zapadel.

K prepovedi uvoza češkoslovaških kron v našo državo. Ministrstvo financ je podvelo potrebne korake pri češkoslovaški vladi, da se prepoved o uvozu češkoslovaških kron v državo z nižjo valutno preklicu tudi za našo državo.

Carina.

Kolkovina za italijanske carinske bote. — Zneske se je zvišala za zneske do 100 lir na 0,20 lire, za zneske od 100 do 100.000 lir za vsake 1000 lir na 0,60 lire in za zneske preko 100.000 lir na 60 lir. Podlaga za preračunavanje kolkovine tvori v papirnatih liah izraženi carinski znesek, od katerega se do nadaljnjega računa zlati aži po relaciji 2 : 4. Za plačilo v zlatu izražene carine določeni zlati aži se izpreminja in je znašal za čas od 19. do 25. aprila 1925 471, to je 100 temeljne carine in 371 ažijskega priplačila.

Promet.

Ureditev mednarodnega rečnega prometa. — Tehnični odbor za rečno plovbo v društvu, v katerem so zastopane Nemčija, Francija, Litva, Rumunija, Rusija in naša kraljevina, je izdelal načrt konvencije za pospeševanje mednarodne rečne plovbe.

Dela na liški krogi. Dela na liški progi dobro napredujejo. Na progi 47 km so že položena tračnice; ostane še 20 km, na kateri se bo polaganje tračnic izvršilo v najkrajšem času. Materijala je dovolj. Sedaj se dela na tem, da se izmenjajo tračnice tudi na progi Knin, Split-Sibenik.

Ureditev poštne prometa med našo kraljevino in Solunom. Ministrstvo za pošte in brzojave je sklenilo, da se pospešijo dela za ureditev direktnega poštne in brzojavne prometa med našo kraljevino in našo svobodno cono v solunskem pristanišču. Podvzeti so že potrebni koraki pri grški poštni direkciji za doseg sporazuma v tem vprašanju.

Ukinitve reekspedicij čez postajo

Podbrdo v Italiji. Direkcija italijanskih železnic je ukinila reekspedicijo čez postaje Podbrdo. Pošiljke, ki so se do sedaj poslale v Podbrdo v svrhu carinske manipulacije se imajo sedaj poslati čez postajo Gorica, Monte Santo.

Tržaški promet v prejšnjem letu. V letu 1924 je prispelo v Trst 1871 milijonov ton po morju in 1406 milijonov ton po železnici. Skupaj je tedaj prispelo 3277 milijonov ton blaga. Iz Trsta se je izvozilo po morju 986 milijonov ton in po železnici 1678,5 milijonov ton, skupno 2564,5 milijona ton blaga. Uvoz je dosegel 86,2% izvoz pa 109,3% prometa v letu 1913.

Kako se na Poljskem pospešuje izvoz. Poljska vlada je v svrhu pospeševanja izvoza ukinila pri celem nizu proizvodov plačanje takozvanega »ekspornega prometnega davka«. Med drugim se ne bo ta davek več plačal pri izvozu: rudninskega goriva, proizvodov železa, pločevine in jekla, raznih vrst lesa, cementa, kmetijskih strojev in volnenega prediva. Razen tega se je ukinila izvozna carina za les, ki služi za rudnike in za produkcijo papirja.

Izvoz in uvoz.

Odločba o postopanju z uvozniki, ki uživajo ugodnosti, a ravnaajo z uvoženim blagom zoper predpise. Sprožilo se je vprašanje, ali morajo trpeti zakonske posledice po čl. 163. carinskega zakona tudi oni uvozniki, ki ne morejo dokazati, da so blago, na kakršni koli podstavi oproščeno vseh ali nekaterih davščin, uporabili za ono, zaradi česar je bilo oproščeno, bodisi da ne vodi do ugotovitve. Na to vprašanje je dal g. minister za finance na predlog carinskega sveta tole odločbo: Uvozniki, ki ne morejo dokazati, da so blago, na kakršni koli podstavi oproščeno vseh ali nekaterih davščin, uporabili za ono, zaradi česar je bilo oproščeno, bodisi da ne vodi do ugotovitve, bodisi, da jih vodijo neredno in nepravilno, tako, da se ne da iz njih ugotoviti pravilna uporaba izvoženega blaga, se kaznujejo, če ne bi mogli tega drugače dokazati s polnovrednimi dokumenti, po odredbah čl. 163. car. zak. ter se mora smatrati, da so blago že s tem uporabili za kaj drugega, ne pa za ono, zaradi česar je bilo oproščeno vseh ali nekaterih davščin.

Izvozna prepoved za ovčje volno na Grškem. — Grško ministrstvo za narodno gospodarstvo je prepovedalo izvoz ovčje volne brez ozira na barvo in dolžino. Prepoved pa se ne tiče kozje dlake in ovčje volne, ki prihaja iz usnjarn.

Razno.

Pomorska baza v Šibeniku. Sporazumno z ministrstvom vojne mornarice je ministrski svet odobril potrebne kredite ministrstvu gradjevin, da v najkrajšem času začne z gradbo novega dela pristanišča Šibenik-Mandalina. To bi služilo v prvi vrsti za potrebo vojne mornarice. Ta dela se smatrajo kot prvi začetek bodočega razvoja Šibenika, kot velike vojne mornariške baze.

Ureditev nekaterih vprašanj med našo državo in Avstrijo. — Povodom sklenjanja konvencij med našo državo in Avstrijo, ki so stopile leta 1924 v veljavo, je ostalo precej vprašanj nerešenih. Za ureditev teh vprašanj se naj bi sklicala posebna konferenca. Najvažnejše od teh vprašanj je ureditev plačila dolgov v tuji zlati valuti, ureditev lastninske pravice radgonske imovne občine in povračilo škode, katero je napravila avstro-ogrška vojska na našem ozemlju povodom premirja. Avstrijska vlada je že večkrat predlagala, da se konferenca čimprej skliče, a naša država vsled velike zaposlenosti naših delegatov tem predlogom dosedaj ni moglo ugoditi. Upanje je, da se bo konferenca sedaj v doglednem času sestala in da se bodo ta vprašanja čimprej ugodno rešila.

23. medparlamentarna konferenca v Washingtonu. Zastopniki evropskih parlamentarnih skupin se sestanejo 27. aprila v Parizu, da sporazumno z zastopniki ameriških parlamentarnih skupin sestavijo dnevni red 23. medparlamentarne konference, ki se bo vršila v Washingtonu od 1. do 6. oktobra tekočega leta. Predsednik Coolidge in ameriški parlament sta sklenila povabiti medparlamentarno zvezo v Zedinjene države in bosta napela vse sile, da doseže ta konferenca velik politični uspeh. Po zaključku konference v Washingtonu odidejo delegati v Canado, kjer bodo gostje kanadskega parlamenta.

Ameriški bankirji proti Hindenburgu. Newyorški dopisnik »Westminster Gazette« potrdjuje vest, da je poslala zveza ameriških bankirjev Stresemannu brzojavko, kjer izjavlja, da bodo krediti za Nemčijo odpovedani, ako bo izvoljen Hindenburg za predsednika Nemčije.

Sestanek Male antante zopet odgođen? Rumunska vlada se izjavlja solidarno z bolgarsko v postopanju proti komunistom. Vendar pa bo vlada ostala strogo nevtralna v vsakem slučaju. Rumunska vlada je predlagala ostalim članicam Male antante, naj se konferen-

ca ki je bila določena na 3. maja, odloži do konca maja in sicer radi dogodkov na Bolgarskem. Vlada je zabranila bolgarskim beguncem prehod preko meje v Rumunijo, tako da je meja napram Bolgariji popolnoma zaprta.

Konferenca zastopnikov trgovskih zbornic jugoslovenskih in češkoslovaških v Sarajevu. Takoj po letošnji gospodarski konferenci v Sarajevu se bo razpravljalo o vprašanju jugoslovensko-češkoslovaških zbornic. Dne 16. maja se bo tedaj po končani konferenci, vršila skupna konferenca zastopnikov jugoslovenskih in češkoslovaških zbornic v Sarajevu, na kateri se bodo določile definitivne smernice za navezovanje čim tesnejših in ožjih stikov med našimi in češkoslovaškimi krogi. Pri tej priliki se bode razpravljalo tudi o nekaterih vprašanjih tehničnega značaja, kakor na primer vprašanja prostega prometa, olajšave pri izdaji potnih listov itd.

Jugoslovanski paviljon na milanskem sejmu. Na letošnjem milanskem velesejmu sodeluje tudi naša država z razstavo svojih izdelkov. Ker se je naša država za sodelovanje na tem sejmu odločila komaj v zadnjem času in je bilo odmerjeno prekratko vreme, da bi se mogli naši gospodarski krogi pripravljati za to razstavo, je ministrstvo trgovine in industrije pooblastilo našo »pooblaščenno trgovsko agencijo kraljevine SHS v Lyonu«, katere poslovodja je g. Milan Andrić, da on sam pripravi razstavo in da vse predmete, ki so bili na mednarodni razstavi v Lyonu preneseni v Milan, in da tam aranžira jugoslovansko razstavo. Tako je bil jugoslovanski paviljon dne 18. t. m. urejen, a 19. t. m. ob 11. predpoldne svečano in oficijelno odprt. Otvoritvi so prisostvovali s italijanske strani italijanski minister trgovine g. De Nava s svojo svito, in z naše strani jugoslovanska kolonija v Milanu.

Brezposelnost v Avstriji. — Na Dunaju je bilo sredi meseca aprila 77.057 oseb brezposelnih. V prvi polovici meseca aprila se je njihovo število znižalo za 1032 oseb.

Obnoveitev na Poljskem. Na ozemlju poljske republike se je do konca leta 1924 znova pozidalo 1.797.305 v vojni dobi porušenih hiš.

Indeks za preživljanje na Ogrskem je izkazoval dne 15. aprila t. l. 18890,75 točk, proti 19281,57 točkam koncem meseca marca t. l. Od 1. januarja t. l. so se na Ogrskem cene znižale za 8,88%.

Zvišanje najemnin na Ogrskem. — Dne 1. maja t. l. se najemnine na Ogrskem znova zvišajo. Po tem zvišanju bo dosegala najemnina za stanovanja 24% kratno in za trgovske lokale 11% kratno predvojno najemnino.

Razvoj Trsta. Tranzitni promet Trsta v preteklem letu je znašal 58.414.313 metterskih stotov, leta 1923 40.714.140, v zadnjem predvojnem letu 1913 pa 61 milijonov 472.746. Blagovni promet se je od 1923 na 1924 zvišal torej za 43,5% in mu manjka do predvojnih razmer samo še 5%. Na železniški promet odpade 29.844.878 stotov, na morskem pa 28 milijonov 569.435. V primeri z letom 1913 je železniški promet za 10,6% večji, morski pa še za 13% manjši. Napredek se posebno dobro razvidi iz izkazov italijanskih državnih železnic, ki so ugotovile v decembru 1924 na dan povprečno 1087 polno naloženih voz, dočim jih je bilo v decembru 1923 samo 909, v decembru 1913 pa 742. Med pomorskimi družbami so bile najbolj zaposlene levantske črte Tržaškega Lloydja in pa ameriška plovba Cosulich. Ta ugodni razvoj je skoraj na vse tržaške trge koristno vplival, najbolj na kavni, lesni, bombaževi trg in na trg južnega sadja. — Tudi krajevne industrije in pomožne organizacije, banke in zavarovalnice so bile v vzcvetu Trsta zelo udeležene. Podjetnost industrijskih in finančnih krogov se je v zadnjih dveh letih vsled novih nagibov močno dvignila. Sedaj se je praktično izkazalo, da ima Trst tudi v drugi državni zvezi važno gospodarsko vlogo in da pošilja kljub močni konkurenci severnih pristanišč zaledje svoje blago prav rado preko Trsta; zato se trudijo na vso moč, da bi pristaniške naprave še bolj razširili. Čeprav v normalnih razmerah pristaniške in skladiščne naprave prometu zadoščajo in se želje izlagateljev in nalagateljev lahko upoštevajo, hočejo vendar železniške naprave v prostem pristanišču in pa izkladiščne prostore tako moderno pre-

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporočila potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, žepne robce, čestike, sukanec, toaletno blago. Telefon 913

urediti in povečati, da se bo promet tudi v slučaju nenadnega dviga lahko nemo-teno razvijal. Do izgotovitve zgradb se bo v sporazumu s pristaniškim delav-
stvom delovni čas lahko po potrebi po-
daljšal in bodo delali tudi ponoči in ob
nedeljah. — Tržič (Monfalcone) se je
razvil v zadnjem času v važno industrijsko
središče. Poleg Cosulichovih ladje-
delnic, ki pa izdelujejo tudi aeroplane,
vagone, električne motorje itd. ki za-
poslujejo okoli 6000 delavcev, so nastala
tudi druga podjetja, delavnice Adria,
oljna tovarna i. dr. Naprave in izdelave
teh podjetij so se morale boriti v kako-
stovost tal, ker je zemlja v bližini mesta
deloma zamočvirjena. Vlada je ta dela
sedaj označila kot nujna, kar je za do-
bavo finančnih sredstev seveda še po-
sebnost. Če ne bo nepričakovanih
težkoč, bodo z zemeljskimi deli pričeli
v najkrajšem času. — Istrija ima števil-
na nahajališča bauxida, raztresena po
vseh srednji in Južni Istriji; ta nahajali-
šča bodo sedaj velepotezno izrabili in
eksportirali. Kakšno važnost jim pripisuje-
jo, se vidi iz tega, da bodo za pre-
važanje materiala iz notranjosti do oba-
le napravili nove železnice, celo zračno
železnico po vrvi. Istrski bauxit gre ve-
činoma v Nemčijo, kjer ga predelajo v
svrhu dobave aluminija. Tudi kamnolo-
me so začeli izkoriščati, in je na primer
gradbeni odbor novega osrednjega kolo-
dvora v Milanu sklenil, uporabiti istrski
rezan kamen. Ta kamen je služil tudi
gradbi oglejske bazilike ter monumen-
talnim zgradbam v Inostu in na Du-
naju (parlament, dvor, muzeja). Po voj-
ski se je rezani kamen umaknil betonu,
sedanji gospodarski napredek ga pa spet
pripuša, ker so nanovo začeli graditi
monumentalne zgradbe. — Italija se bo
priključila omrežju mednarodnega zrač-
nega prometa preko Trsta. Načrt zračne
zveze Dunaj—Trst, znan tudi nam (Jun-
kers), se bo menda kmalu uresničil.
Dogovori v Trstu se bodo najbrž zado-
voljivo zaključili. Aeroplani se bodo
ustavili samo v Ljubljani — če se bo
vse to izpeljalo, o čemur je že zadnjič
poročal »Trgovski list« —, sicer pa ni-
kjer drugod ne. Pot iz Trsta do Ljub-
ljane bo trajala 45 minut, iz Ljubljane
na Dunaj tri ure, z odmorom v Ljubljani
vred. Največjo korist bo od nove zveze
imel poštni promet. Od Trsta v Benetke,
Milano in Torino bo napravila priklju-
no zvezo Società Italiana Servizi Aerei.

O bombažu. »Trgovski list« je o tem
velevažnem predmetu že večkrat pisal;

govorili smo o spremembah glede kulti-
vacije in o prizadevanju vsake države,
da si pridela sama svoj bombaž. Članek
»Jez čez Nil« nas je seznanil o novih
kulturah v Sudanu. Med najzanimivejša
izvajanja štejemo govor I. Howarda Ar-
dreya, podpredsednika newyorške Na-
tional Traffic Banke; govoril je v Austi-
nu v Teksasu na letnem zborovanju zve-
ze bombažarjev. »Ameriško gospodstvo
kot producent bombaža je ogroženo in se
bo dalo le težko še nadalje obdržati; na-
sprotno pa Amerika lahko zabrani Li-
verpoolu prednost svetovnotrговskega
bombažnega središča. Pet je glavnih
producentov bombaža: Amerika, Indija,
Egipt, Peru, Brazilija; povprečno so eks-
portirali pred vojsko na leto 12.415.000
bal, na kojem številu je bila udeležena
Amerika (Unija) s 60 odstotki. Iste de-
žele so eksportirale v letih 1921—1925
povprečno 9.951.000 bal na leto, na ko-
jem številu je participirala Amerika sa-
mo še s 56%. Poleg tega se evropske
države trudijo na vso moč za kultivacijo
bombaža v lastnih kolonijah. Angleška
vlada n. pr. daje producentom v koloni-
jah vsako leto 5 do 6 milijonov funtov
podpore in pobira od vsake neangleške
bale pri uvozu 6 pence. Prav tako se
trudita Italija in Francija za povzdigo
bombažev kulture v svojih afriških ko-
lonijah. Kakor kaže produkcija bomba-
ža tendence za razširjenje po vsem sve-
tu, tako v zadnjih desetletjih tudi indu-
strija za predelavanje bombaža. Isti po-
jav opazujemo pri trgovini z žitom, ki je
že čisto internacionalizirana, in na drugih
trgih. Po mnenju Ardreya, bo prešla
bombaževa trgovina v prihodnjih letih
zmeraj bolj v roke tistih, ki hočejo ena-
komerno operirati v vsaki bombaž pro-
izvajajoči in v vsaki bombaž kupujoči
deželi. Ker ima danes New York cenejši
denar kakor London, pravi Ardrey, je
padla zadnja ovira, ki brani Ameriki
ono mesto v mednarodni trgovini, koje
odgovarja gospodarskemu pomenu Zedi-
njenih držav med deželami sveta. — To-
rej še ni tako hudo in bodo Amerikanci
lahko še mirno spali.

Ljubljanska borza.

27. aprila 1925.

Blago: Smrekovi, ozir. jelovi hlodi, od
25 cm prem. naprej, 4 m dolžine, fco
nakl. post. 8 vag. den. 230, bl. 230, zaklj.
230; remeljni 78/78, 98/98, 38/78, 4 m
dolž., monte, fco meja den. 600; bukovo
oglj. Ia, fco meja 1 vag. den. 114, bl. 114,

zaklj. 114; pšenica avstralska, par. Ljub-
ljana bl. 470; otrobi pšenični, deb., par.
Ljubljana bl. 220; otrobi pšenični, drob.,
par. Ljubljana bl. 190; koruza zobata,
promptna, par. Ljubljana bl. 220; oves,
makedonski, orig., fco vagon, Ljubljana
den. 330, bl. 345.

Vrednost: 7% investicijsko posojilo iz
leta 1921 bl. 61½; Loterijska 2½% drž.
renta za vojno škodo den. 160; Celjska
posojilnica d. d., Celje den. 210, bl. 212;
Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana
den. 217; Merkantilna banka, Kočevje
den. 110, bl. 125; Prva hrvatska šte-
dionica, Zagreb den. 800, bl. 805; Kre-
ditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den.
190, bl. 200; Strojne tovarne in livarne
d. d., Ljubljana bl. 135; Trboveljska pre-
mogokopna družba, Ljubljana den. 380,
bl. 390; Združene papirnice Vevče, Go-
ričane in Medvođe d. d., Ljubljana den.
100, bl. 118; »Stavbna družba« d. d.,
Ljubljana den. 265, bl. 280.

Tržna poročila.

Znižanje cene za pšenico v Švici. —
Švicarski zvezni svet je znižal ceno pše-
nico povprečno za 3 franka pri 100 kg.

Cene živine, telet in prašičev dne 24.
aprila 1925 v Ljubljani. Voli debeli za
kg žive teže 10.25 do 10.50 Din. Voli re-
jeni 9.50 do 10 Din. Voli za vprego po
sposobnosti 8.50 do 9.50 Din. Krave re-
jene 7 do 8 Din. Krave klobasnice 5 do
6 Din. Teleta težja debela 14 do 15 Din.
Teleta lažja 13 do 13.75 Din. Teleta za-
klana po kakovosti 18 do 19 Din. Prašiči
peršutarji 14.50 do 15 Din. Prašiči
debeli 15.50 do 16 Din. Banaški špeharji
16 do 16.50 Din. Pašiči zaklani domači
po kakovosti 17 do 19 Din. Cene se v
zadnjem tednu niso nič spremenile. Pro-
dajalci so sicer postali nekoliko bolj ne-
izprosnji, a živahnosti pa v kupčiji ni,
ker vlada na mestnem trgu precejšnja
stagnacija. Vse kaže, da se bodo doseda-
nje cene obdržale, pričakovati pa je, da
bo nekaj več živahnosti, kot doslej, da
se bo moglo blago vsaj prodati, kar v
preteklem tednu ni bilo vsak čas mogo-
če. Le prov dobro rejeno blago, za kojim
je več povpraševanja, se bo lahko pro-
dalo.

Dunajska borza za kmetijske produk-
te (24. t. m.) Ameriški tečaji v rži in
pšenici beležijo majhna oslabljenja, ven-
dar je bil Dunaj čvrst. Notirajo vključno
blagovnoprometni davek brez carine v
šilingih za 100 kg: pšenica: domača 52
do 53 madžarska s Potisja 54.30—55, ju-

goslovska 54—55, Rosafé 52—52.20;
rži: domača 50—51; ječmen: domači 48
do 47; turščica: 27.28; oves: 41—42.50.

Sejmsko poročilo. Na svinjski sej-
em dne 17. aprila 1925 se je pripeljalo 271
svinj in 5 koz, 2 kozliča, cene so bile sle-
deče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari
komad 62.50—100 Din; 7—9 tednov sta-
ri 125—150 Din; 3—4 mesece stari 225
do 325 Din; 5—7 mesecev stari 470 do
560 Din; 8—10 mesecev stari 720—850
Din; 1 leto stari 1200—1300 Din; 1 kg
žive teže 13—14 Din; 1 kg mrtve teže
16.25—17.50 Din; kozlički komad 37.50
Din. Prodalo se je 158 komadov.

Dobava, prodaja.

Dobave. Dne 5. maja t. l. se bode skli-
cala v pisarni Stalne vojne bolnice v
Ljubljani direktna pogodba za dobavo
svinjske masti, riža, zdroba, fižola,
krompirja, testenine, sladkorja, kave,
suhih češpelj, kisa in namiznega vina.
— Odelenje za mornarico v Zemunu
sprejema do 15. maja t. l. ponudbe glede
dobave 1000 kg usnja (podplatov). Vr-
šile se bodo naslednje ofertalne licitaci-
je: Dne 16. maja t. l. pri komandah me-
sta v Kraljevi in v Čakovcu glede do-
bave mesa za garnizije Kraljevica in
Čakovac. — Dne 20. maja t. l. pri rav-
nateljstvu državnih železnic v Sarajevu
glede dobave razne opeke. — Dne 23.
maja t. l. pri direkciji državnih železnic
v Sarajevu glede dobave bukovega
ogljja; pri direkciji državnih železnic v
Zagrebu glede dobave strojev, orodja
itd. za električno in pogonsko napravo
delavnice in kurilnice v Splitu.

Dobave. Odelenje za mornarico v Ze-
muni sprejema do 5. maja t. l. ponudbe
glede dobave čevlarskega orodja in ma-
terijala. — Vršile se bodo naslednje ofer-
talne licitacije: Dne 11. maja t. l. pri
upravi državnih monopolov v Beogradu
glede dobave belega kartona. — Dne
12. maja t. l. pri intendanturi Dravske
divizijske oblasti v Ljubljani glede doba-
ve 380.000 kg pšenične krušne moke (ti-
pa 80%); pri direkciji državnih železnic
v Sarajevu glede dobave pleskarskega
materijala. — Dne 14. maja t. l. pri di-
rekciji državnih železnic v Sarajevu gle-
de dobave medene žice in bakrenih cevi.
— Dne 16. maja t. l. pri direkciji držav-
nih železnic v Sarajevu glede dobave
osovin.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki
so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice
v Ljubljani interesantom na vpogled.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Grifzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana
Pouk v vezanju brezplaćen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni
eteri za aromaliziranje kan-
ditov in sladčič

PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
= Limonov sok =
priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul 13
!! Zahtevajte cenike !!

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj
STOEWER RECORD
Vrhunec finomehanike.
Zastovstvo:
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.
Originalne potrebščine za Opalograph (Fixat, Preservat).

GROM
carlinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkom:
"GROM" Podružnice:
MARIBOR, JESENICE, RAKEK.

Obavlja vse v to
stroko spadajoče
posle najhitreje in
pod najkvalitetnejšimi
pogoji.

Zastopniki družbe
spalnih voz
S. O. E.
za ekspresne
pošiljke.

TISKARNA
„MERKUR“
Trg. ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica
št. 15

Tiska časopise, poset-
nice, knjige, brošure,
letake, cenike, pravila,
lepake, vse trgovalne
in uradne tiskovine itd.
v eni in v več barvah

Lastna knjižarnica

Telefon št. 333
Račun pri pošl. št. 14. novembra
št. 13.400

!! Pozor trgovci z lesom !!

V Zagrebu je napredaj pod zelo povoljnimi pogoji dobro
vpeljana trgovina stavbnega in mizarskega lesa, kakor tudi
stavbenega materijala, poleg kolodvora Sava (Južni kolodvor).

Pojasnila daje
AVGUST SIMUNIĆ, Zagreb
Primorska ulica 12.

Najboljša
Puch-kolesa
po ugodni ceni samo pri
IGN. VOK
Ljubljana-Novomesto

VOGLASI
v
»Trgovskem listu«
IMAJO USPEH